

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24

979 01 Rimavská Sobota

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

6. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Slovenský jazyk a slovenská literatúra	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

Slovenský jazyk a slovenská literatúra 4 VH týždenne – 6. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	2 VH týždenne

CIELE

- Rozumieť učiteľovým pokynom a krátkemu súvislému prejavu v slovenskom jazyku,
- vedieť čítať a písať písmena slovenskej abecedy vo vetách, krátkych textoch,
- vedieť čítať krátke, jednoduché vety s porozumením,
- vyjadrovať sa v krátkych rečových prejavoch v jednoduchých vetách,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Rozumieť učiteľovým pokynom.

Rozumieť krátkemu súvislému prejavu a dialógu (6 - 7 viet) predneseného priamo alebo zo zvukovej nahrávky pozostávajúceho zo známych slov, pri súbežnom sledovaní ilustrácie.

Čítanie

Nácvik správneho čítania písmen, slabík, ktoré obsahujú písmena odlišne od maďarských písmen.

Nácvik správneho čítania slov so spodobovaním.

Postupne zdokonaľovanie techniky čítania slov, slovných spojení a vetných štruktúr so správnou intonáciou.

Porozumenie obsahu prečítaného textu (s pomocou učiteľa).

Nácvik reprodukovania jednoduchých textov.

Nácvik čítania krátkych textov s porozumením.

Ústny a písomný prejav

Samostatne tvoriť jednoduché vety.

Nácvik vyjadrovania sa v krátkych jednoduchých vetách.

Tvorenie otázok (s pomocou učiteľa).

Tvorenie jednoduchých odpovedí na otázky (s pomocou učiteľa).

Rozvíjanie slovnej zásoby.

Reprodukovanie jednoduchých, krátkych textov pomocou osvojených slov a slovných spojení.

Opis deja a jednoduchých predmetov podľa obrázkov, pomocou otázok.

Odpisovanie rôznych primerane náročných textov v slovenskom jazyku.

Základné gramatické učivo

Slovenska abeceda; samohlásky (krátke, dlhé), dvojhlásky, spoluhlásky (tvrdé, mäkké, obojaké), nácvik mäkkých a tvrdých slabík – opakovanie.

Rozlišovanie viet (oznamovacia, rozkazovacia, opytovacia) – opakovanie.

Základné číslovky – opakovanie.

Podstatne mena – vlastne, všeobecne; mužský, ženský a stredný rod.

Slovesa – prítomný, minulý, budúci čas.

Prídavné mena – mužský, ženský a stredný rod.

Zámená – osobne zámená; ukazovacie zámená – ten, ta, to.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina a bývanie (byt – izby, kuchyňa, kúpeľňa).

Škola (začiatok a koniec školského roka, vysvedčenie, cestujeme na prázdniny, okolie školy, budova školy, trieda, rozvrh hodín).

Príroda (jar – jar v prírode, jarne kvety; jeseň – jesenná prechádzka, zber úrody; zima – vianočne blahoželanie, vianočne sviatky, Nový rok, zimné prázdniny).

Kalendár (ročne obdobia, mesiace, dni, týždne).

Čas (hodiny, minúty, určovanie času).

Svetové strany (východ, sever, západ, juh).

Cestovanie, doprava (na železničnej stanici, na križovatke).

Obchod, nakupovanie (napr. v obchodnom dome, nakupovanie rôznych druhov tovarov).

Zdravie a choroba (návšteva u lekára, ľudské telo – časti ľudského tela).

Zamestnania (poznávanie rôznych zamestnaní).

Stravovanie (doma, v školskej jedálni, v reštaurácii – pravidlá stolovania a správania sa).

PROCES

Rozvíjať komunikačne zručnosti žiakov, aby žiaci vedeli samostatne odpovedať na otázky, samostatne tvoriť otázky, aplikovať osvojene rečové zručnosti v štandardných komunikačných situáciách, správne a aktívne využívať osvojenú slovnú zásobu. Rozširuje sa slovná zásoba, žiaci presnejšie rozlišujú význam slov. Učia sa zvoliť správny výraz a správne tvoriť vety. Začínajú sa aktivizovať náročnejšie druhy rečovej činnosti pomocou cvičení, ktoré majú tvorivý charakter a vyžadujú určitú samostatnosť. Žiaci nacvičujú plynule čítanie. V jazykových častiach sa zoznamujú s osobitosťami podstatných mien, slovík, prídavných mien a zámen (osobných, ukazovacích, privlastňovacích). Napredovanie v poznávaní gramatických javov a závislosti sa podriaďuje rozvoju rečovej činnosti.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Maďarský jazyk a literatúra

Hodinová dotácia učebného predmetu

Maďarský jazyk a literatúra	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	5

Maďarský jazyk a literatúra - 5 VH týždenne - 6. ročník	
Jazyková komunikácia	1 VH týždenne
Komunikácia a sloh	1 VH týždenne
Čítanie a literatúra	3 VH týždenne

CIELE

- Dať žiakom základne poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- naučiť sa maďarskú abecedu a uvedomovať si význam jej praktickej využiteľnosti,
- poznávať slovesa v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe),
- poznávať podstatné mena, prídavné mena,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slova a pod.),
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dorazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi,

- rozširovať slovnú zásobu žiakov,
- vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie si maďarskej abecedy, vedieť vymenovať samohlásky a spoluhlásky.

Zoradenie slov podľa abecedného poriadku – nácvik.

Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v slovníkoch, v detských lexikónoch).

Rozdeľovanie viacslabičných slov na základe slabičného princípu.

Osvojenie zručnosti správneho písania hlásky „j“ (j-ly).

Nácvik poznávania slovotvorného základu a prípon v známych slovách.

Poznávanie slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe).

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovies.

Nácvik pravopisu slovies s rôznymi príponami a pravopis slovies v minulom čase.

Nácvik poznávania podstatných mien.

Rozdelenie podstatných mien na všeobecne a vlastne podstatne mena.

Nácvik pravopisu vlastných mien osôb a známych zemepisných názvov.

Poznávanie gramatických členov, ich správne používanie.

Nácvik poznávania prídavných mien.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich.

Písomné obmieňanie slov vo vete, doplňovanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Tvorenie písomných odpovedí na jednoduché otázky.

Nácvik reprodukovania krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Nácvik rozprávania podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Rozprávanie vlastných zážitkov podľa osnovy (s pomocou učiteľa).

Nácvik ústneho prejavu – opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka (s dejovými prvkami), práce v domácnosti.

Vyžiadanie a podávanie stručných informácií v modelových situáciách (oslovenie známej i neznámej osoby, pozdravy, predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdávanie krátkych odkazov).

Napísanie jednoduchého blahoželanía na pohľadnicu.

Písanie oznámenia, prosby, poďakovania, ospravedlnenia formou e-mailu alebo sms.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania.

Rozvíjanie čítania viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom.

Nácvik čítania viet s pochopením ich obsahu.

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Rozširovanie slovnej zásoby žiakov a jej využívanie pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy primeranej ich schopnostiam.

Literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Nácvik orientácie v deji rozprávok, poviedok, povesti a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého textu.

Poznávanie, rozlišovanie ľudovej a umelej rozprávky, balady, povesti (bez ich definovania).

PROCES

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie v 6. ročníku pozostáva z aktivizácie poznatkov zo 4. a 5. ročníka, hláskovania, pravopisu, z tvaroslovia a zo súhrnného opakovania. Nácvik a osvojovanie si gramatického učiva slúži k prehĺbeniu pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci tejto oblasti sa žiaci cvičia v pozorovaní, pozorovane predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú ústne aj písomne. Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku. Nácvik rozprávania podľa osnovy prebieha tak, že najprv ju zostaví celý kolektív s pomocou učiteľa. Pri rozprávaní sa sústreďujú na podstatne dejové udalosti a dodržiavajú časovú postupnosť rozprávkových dejov.

Čítanie a literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov prebieha hlásnym čítaním, počúvaním zvukových nahrávok, sledovaním vhodného televízneho alebo videoprogramu pre deti. Pri práci s textom sa učia vnímať, prežívať a chápať ilustrácie v čítanke, v literatúre a časopisoch pre deti. Príležitostne sa odporúča návšteva divadelného alebo filmového predstavenia. Žiakov vedieme k tomu, aby o videnom programe vedeli rozprávať, resp. vyjadriť svoje zážitky. Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a dobru. Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Prostredníctvom náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode a spoločnosti.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Poézia – vyber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Arany János, Csanádi Imre, Gyurkovics Tibor, Gazdag Erzsi a iní.

Prozaická tvorba – vyber z tvorby maďarských, slovenských a inonárodných spisovateľov:

Benedek Elek, Móra Ferenc, Fehér Klára, Janikovszky Eva, Lázár Ervin, Fekete István, Rudo Móric, Maria Ďuričková, H. Ch. Andersen, J. a W. Grimmovci, La Fontaine a iní.

a) Rozprávky a rozprávkové dobrodružstva

b) Bájky a poviedky

c) Povesti, balady, historické poviedky

Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikon, detské encyklopédie atď.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

Matematika - 4 VH týždenne - 6. ročník	
Aritmetika	3 VH týždenne
Geometria	1 VH týždenne

CIELE

- Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000,
- osvojiť si základné jednotky času
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000

Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

$$\begin{array}{r} 732 \\ 248 \end{array} \quad \begin{array}{r} 345 \\ 455 \end{array} \quad \begin{array}{r} 695 \\ 236 \end{array} \quad \begin{array}{r} 980 \\ - 248 \end{array} \quad \begin{array}{r} 800 \\ - 455 \end{array} \quad \begin{array}{r} 931 \\ - 236 \end{array}$$

Násobenie a delenie v obore do 100

1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100
  - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.
2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.
2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.
3. Sčítanie a odčítanie do 10 000.
  - sčítanie a odčítanie spamäti,
  - písomné sčítanie a odčítanie,
  - riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času

Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.

Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotky dĺžky – mm, km - premieňanie jednotiek.
2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.
2. Rysovanie rôznobežných priamok.
3. Rysovanie rovnobežných priamok.
4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.
5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.

Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – kocka, kváder.

PROCES

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup. Dbáme o to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
- rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
- oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
- písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
- získať základy algoritmickeho myslenia,
- vedieť pracovať v programe Skicár,
- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- prijať a poslať e-mail,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.

Samostatné ovládanie klávesnice a myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty.

Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom).

Samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a poslať e- mail.

Ochrana osobných údajov v e-mailovej komunikácii.

Využitie adresára, zisťovanie e- mailových adries spolužiakov, rodičov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.

Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.

Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmi- detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .

Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.

Spúšťanie hry a hudby z CD.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti. Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Ovládanie jednoduchých hier.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posielat' a prijímat' e-maily, používat' jednoduché zásady ich písania. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Vlastiveda

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vlastiveda	6. ročník
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	3

CIELE

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehľbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

OBSAH

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)

Príchod Slovanov na naše územie.

Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.

Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko súčasťou uhorského štátu.

Vznik českého štátu.

Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.

Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Matúš Čák Trenčiansky.

Český štát v 14. storočí, Karol IV.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Husitské hnutie.

Majster Ján Hus.

Husitskí hajtmani – J. Žižka.

Husiti na Slovensku.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).

Sviatky, pamätné dni a významné výročia

Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie.

Stavba ľudského tela.

Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospelosť, mladosť, dospelosť, staroba).

Zdravie a choroba, infekčné choroby.

Základné hygienické pravidlá.

Zásady správnej výživy.

Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.

Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.

Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok

Veci a látky.

Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť).

Spoločné a odlišné vlastnosti látok.

Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka

Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.

Hmotnosť

Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.

Objem

Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.

Teplota

Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.

Čas

Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).

Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrt'hodina, minúta.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.

Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza).

Bezpečnosť pri ich používaní.

Šetrenie elektrickou energiou.

Možnosti vzniku požiaru.

Predchádzanie požiaru v byte, budove.

Privolanie požiarnikov.

PROCES

Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín.

Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti- asertivitu, empatiu.

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Identifikovať vlastné city. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Depresia. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých. Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre, v umení i v každodennom živote.

Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	6. ročník
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.

Ničenie vši detskej.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúl, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie

Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.

Práca so sadrou, odlievanie do formy, kaširovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.

Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.

Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).

Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovnic.

Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.

Vítanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.

Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, kýmldo.

Práce s kovom

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým ocelovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.

Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.

Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.

Pranie osobnej bielizne.

Príprava pokrmov

Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov.

Obsluha plynového a elektrického sporáka.

Práca so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky.

Šitie

Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.

Základné stehy. Štopkanie. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.

Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. (chňapka)

Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou.

Navliekanie nite, šitie bez nití.

Háčkovanie

Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.

Opakovanie a zdokonaľovanie techniky. (ihelníček, podložka)

Pletenie

Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínanie a ukončenie. (šál, čelenka)

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.

Technické normalizované písmo.

Druhy čiar a ich využitie:

- hrubé – obrysové,
- tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).

Rysovanie priamok, úsečiek :

- základné pojmy – opakovanie,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek,
- premieňanie dĺžkových jednotiek,
- smer úsečiek, priamok.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri šití na šijacom stroji, pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať,
- rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
- učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
- odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia. V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu.

Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy.

Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazovanie pracovných činností

Výtvarné techniky:

kresba - kolorovaná perokresba, kresba drevkom

maľba – tempera, suchý a mastný pastel

grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, školské potreby.

Výtvarné techniky:

kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy

maľba – tempera, gvaš

materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž

modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrnami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modlit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kaširovací hmoty (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (A.Brunovský, V. Bombová)

PROCES

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, a prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody.

Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	6. ročník
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
- rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru
- získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

OBSAH

Piesne na spev - Messze száll a fecske, A kis kakas, A horgosi csárda, Zelená sa bučina, Z brezového dreva voda kvapká, Tri dni ma naháňali (ľudová), Tam okolo Levoči (ľudová), Kicsiny a hordócska, Sárga csikó, Kocsi szekér, kocsi szán, Tizenhárom fodor van a szoknyámon, Jól van dolga a mostani huszárnak, Kecskemét is kiállítja, A szántói híres utca, Szlovák himnusz.

Piesne a skladby na počúvanie – Smetana: Vltava, Csajkovszkij: Diótörő, Erkel: Felhát a új világért, Suchoň: Aká si mi krásna, Kodály: Fényes napsugár, Kacsóh: János vitéz, Gerschwin: Kék rapszódia, Egy amerikai Párizsban, Beethoven. V. szimfónia, Szlovák himnusz, könnyűzene.

Hudobno–pohybové hry a tance

Tájegységre jellemző népi tánc. A kassai szőlő hegyen. Házasodik a tücsök-

PROCES

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrkovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať inštrumentálnym sprievodom, predohrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom.

Jednoduchým pohybom rozlišovať párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu. Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať výrazné rytmy v 2/4 a 3/4 takte. V osvojovaných skladbách objavovať výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie. V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať striedanie rôznych melodických častí. Medzi inými tanečnými skladbami poznávať valčík.

V skladbách na počúvanie sa oboznamovať s hrou na harfe a prehlbovať si schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje.

Poznávať hru nástrojových skupín – sláčikové, drevené a plechové dychové nástroje, bicie nástroje. Rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru.

Všímať si rozdiely hudobného výrazu osvojovaných piesní a skladieb na počúvanie.

Získavať prvé poznatky o B. Smetanovi a P. I. Čajkovskom v tesnom spojení s osvojovanými skladbami.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Telesná a športová výchova	6. ročník
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovnia,
- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Jazda na bicykli

- Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
- Návčik pomalej a rýchlejšej jazdy.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteneho rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Odporúčame korčuľovanie, plavecký výcvik (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Postupne rozvíjame veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností. Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť oceniť súpera a zmieriť sa s prehrou.

Obsah vzdelávania pre 6. ročník s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 30.08.2016.

V Rimavskej Sobote, 22.08.2016

**PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy**